

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-197 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-75/1537-591
Karar Tarihi : 2.12.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan Üyeler** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
: Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Aytül TOKATLI, Nilgün KOCADAĞ

C. ŞİKAYET EDEN

20 : - Manisa Valiliği Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Başkanlığı Aracılığıyla 90 Tüketici
- Mustafa BULUT
bulutm45@hotmail.com
- Nejdet ÜNAL
nejdetunal@hotmail.com
- Halim ECE
halimece@mynet.com

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

30 - Okulcu Tekstil Mefruşat Giyim Elektronik Eşya Kırtasiye Züccaciye ve Mobilya Toptan Parakende Satış ve İnşaat Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
1. Anafartalar Mah. Ergen Cad. No:26 Manisa
- Palet Giyim İmalat Toptan- Parakende Satışı Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti.
Yarhasanlar Mah. Konuk Cad. 60/A Manisa
40 - Genç Akçalar Tekstil Kumaşçılık Konfeksiyon Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Yarhasanlar Mah. Sarıyer Cad. No:22/A Manisa
- Mustafa Polat-Sümer Satış Mağazası
Peker Mah. Cumhuriyet Cad. No:9/A Manisa

50 **E. DOSYA KONUSU:** Manisa ilinde okul üniforması üreten firmaların birleşerek Okulcu Tekstil Mefruşat Giyim Elektronik Eşya Kırtasiye Züccaciye ve Mobilya Toptan Parakende Satış ve İnşaat Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. isimli yeni bir firma kurmak suretiyle sektörde tekelleşmeye yol açtıkları iddiası.

60 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvurularda özetle, Manisa ilinde daha önce tek başına okul üniforması satışı yapan teşebbüslerin bu sene bir araya gelerek Okulcu Tekstil Mefruşat Giyim Elektronik Eşya Kırtasiye Züccaciye ve Mobilya Toptan Parakende Satış ve İnşaat Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Okulcu) adında bir şirket kurduğu, ildeki okul üniforması satışlarının an itibarıyla sadece bu teşebbüs tarafından yapıldığı, bu nedenle tüm öğrenci velilerinin okul üniforması ihtiyaçlarını Okulcu mağazasından gidermek zorunda kaldığı, anılan firmanın tekel gücü kullanarak okul üniformalarını fahiş fiyatla satışa sunduğu, bu durumun hem tüketici tercihlerini azalttığı hem de maddi açıdan tüketicileri zor durumda bıraktığı belirtilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir

70 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 27.8.2010 tarih ve 6748 sayı; 15.9.2010 tarih ve 7156 sayı; 20.9.2010 tarih ve 7292 sayı; 21.9.2010 tarih ve 7317 sayı; 27.9.2010 tarih ve 7530 sayı ile giren başvurular üzerine hazırlanan 1.10.2010 tarih ve 2010-3-197/İİ-10-369.AT sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 7.10.2010 tarih ve 10-63/1323-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 12.11.2010 tarih ve 2010-3-197/ÖA-10-369.AT sayılı Önaraştırma Raporu 23.11.2010 tarih ve REK.0.07.00.00-110/511 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-75 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

80 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda;
- Palet Giyim İmalat Toptan- Parakende Satışı Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti., Genç Akçalar Tekstil Kumaşçılık Konfeksiyon Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. ve Mustafa Polat-Sümer Satış Mağazası'nın Okulcu Tekstil Met. Giy. Elk. Eşya Kır. San. Tic. Ltd. Sti. çatısı altındaki şikayet konusu faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği olduğu,
- Tarafların okul kıyafeti pazarındaki faaliyetlerine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınamayacağı,
- 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalin bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla, Palet Giyim İmalat Toptan- Parakende Satışı Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti., Genç Akçalar Tekstil Kumaşçılık Konfeksiyon Sanayi ve Tic. Ltd. Şti., Mustafa Polat-Sümer Satış Mağazası ve Okulcu Tekstil Met. Giy. Elk. Eşya Kır. San. Tic. Ltd. Sti. hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

90 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Okulcu Tekstil Mefruşat Giyim Elektronik Eşya Kırtasiye Züccaciye ve Mobilya Toptan Parakende Satış ve İnşaat Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Okulcu)

10-75/1537-591

9.2.2010 tarihinde kurulan şirket, her türlü bay, bayan ve çocuk giyim eşyası, okul formaları, konfeksiyon, bijuteri, parfümeri, kavafiye-çanta emtiaları ve muhtelif çeyiz ve hediyelik eşyaların alımı toptan ve perakende satımı, imalatı, pazarlaması alanında faaliyet göstermektedir.

100 Okulcu'nun kurucu ortakları Mehmet Baki Kılıç, Cemal Akça ve Ömer Faruk Polat'tır. Şirketin kurucu ortakları şirket sermayesi üzerinde ortak paya sahiptir. Ana sözleşmeye göre şirket işleri ve muameleleri ortaklar kurulu tarafından seçilecek bir veya birkaç müdür tarafından yürütülecek olup şirket ortaklarının her biri 10 yıllığına şirket müdürleri olarak seçilmiştir. Okulcu firmasının ana sözleşmesine göre şirkette ortak değişikliği gerektiği hallerde sermayenin %100'ünü temsil etmek kaydıyla ortaklar kurulu kararı alındıktan sonra ortaklardan herhangi birinin sermaye payını kısmen veya tamamen satması ile şirket bünyesine yeni ortaklar alınabilir ve şirket sermayesi %100 paya sahip ortaklar kurulu kararı ile artırılabilir. Bunun yanı sıra ana sözleşmede bulunmayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu'nun hükümleri uygulanır.

110 Sadece okul kıyafetlerinin toptan ve perakende satışını yapan Okulcu 2010 yılının ilk dokuz ayında TL gelir elde etmiştir.

Okulcu firmasının her üç ortağı doğrudan kendileri ya da birinci derece akrabaları aracılığıyla tekstil pazarında faaliyet göstermektedir. Bu bakımdan aşağıda her bir ortağın faaliyetleri ayrı başlıklar altında incelenecektir.

1.1.2. Mehmet Baki Kılıç

120 Şirket ortaklarından Mehmet Baki Kılıç Okulcu firmasındaki ortaklığı haricinde B.M. Palet Giyim Konfeksiyon İmalat Toptan Perakende Satış Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti. (B.M. Palet Giyim) ve Palet Giyim İmalat Toptan- Perakende Satış Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti. (Palet Giyim) olmak üzere iki farklı tüzel kişilikteki payları ile tekstil pazarında faaliyet göstermektedir.

130 Seyfi Kılıç, Bekir Kılıç ve Mehmet Baki Kılıç tarafından kurulan B.M. Palet Giyim'in faaliyet alanı her türlü giyim, konfeksiyon malzemeleri alımı, toptan ve perakende satımı imalatı ve satışlarıdır. Seyfi Kılıç Mehmet Baki Kılıç'ın babası olup, Bekir Kılıç ise ağabeyidir. Bu bakımdan şirketin Kılıç Ailesi'nin kontrolünde olduğunu, Tablo 1'de sunulan ortaklık yapısına ve ortakların aile bağlarına dayanarak söylemek mümkündür. Kurucu ortaklardan Seyfi Kılıç aynı zamanda şirket müdürüdür. B.M Palet'in 2009 yılı cirosu TL'dir.

Tablo 1: B.M. Palet Giyim'in Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Mehmet Baki KILIÇ	
Bekir KILIÇ	
Seyfi KILIÇ	
Toplam	

Kaynak: Dosya mevcudu Ek:5/8-9

10-75/1537-591

Kılıç Ailesi B.M. Palet Giyim ile aynı alanda faaliyet gösteren Palet Giyim'i de kontrol etmektedir. Seyfi Kılıç ve Mehmet Baki Kılıç tarafından ortak pay ile kurulan Palet Giyim'in söz konusu kurucu ortakları aynı zamanda şirket müdürleri konumundadır.

140 Palet Giyim'in 2009 yılı cirosu TL olarak gerçekleşmiştir. B.M. Palet Giyim'den farklı olarak okul kıyafeti satışı ile de ilgilenen Palet Giyim bu iş alanından 2009 yılında TL gelir elde etmiş durumdadır. 2009 yılı verileri dikkate alındığında okul kıyafetinden elde edilen hasıla Palet Giyim'in toplam hasılası içerisinde %..... paya sahiptir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında, Kılıç Ailesi'nin bütünüyle kendi kontrollerindeki şirketleri haricinde Mehmet Baki Kılıç'ın ortaklığı aracılığıyla Okulcu firmasının da kontrolünde etkili oldukları, bu bakımdan okul kıyafeti ile ilgili olarak hem Okulcu hem de Palet Giyim aracılığıyla pazarda faaliyet gösterdikleri anlaşılmaktadır. Bu noktada Palet Giyim'in 150 2009 yılı cirosunda okul kıyafetinden elde edilen gelir önemli bir paya sahip olup, 2010 yılında Okulcu firmasının kurulmasından sonra da Palet Giyim'deki okul kıyafeti satışı devam etmiştir.

I.1.3. Cemal Akça

Okulcu firması kurucu ortaklarından Cemal Akça'nın tekstil pazarındaki faaliyeti kendisi ve aile bireyleri aracılığıyla gerçekleşmektedir.

160 Konfeksiyon ürünleri ve satışı alanında faaliyet gösteren Genç Akçalar Tekstil Kumaşçılık Konfeksiyon Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.'nin (Genç Akçalar) ortakları Süleyman Akça ve Şennur Akça'dır. Süleyman Akça aynı zamanda şirket müdürüdür. Süleyman Akça Cemal Akça'nın babası, Şennur Akça da annesidir. Ortaklar arasındaki aile bağları dikkate alındığında Genç Akçalar'ın Akça Ailesi kontrolünde olduğu görülmektedir. Şirket 2009 yılında TL ciro elde etmiştir. Okul kıyafeti satışı da gerçekleştiren Genç Akçalar bu iş alanından 2009 yılında TL ciro elde etmiştir. Bu bakımdan okul kıyafetinden elde edilen gelir 2009 yılı cirosunun %.....oluşturmaktadır.

170 Akça Ailesi Genç Akçalar haricinde, %.. pay ile Cemal Akça, %... pay ile Şennur Akça'nın ortak olduğu Özce Teksmad Mobilya İnşaat Medikal Tekstil ve San. Tic. Ltd. Şti. (Özce)'ne sahiptir. Şirketin faaliyet alanı ana sözleşmesinde medikal, mobilya, ayakkabı, tekstil, gıda, temizlik ürünleri ve züccaciye başlıklarında sıralanmış olmakla beraber taraflarca medikal, tekstil ve hastane malzemeleri olarak bildirilmiştir. Özce'nin 2009 yılı cirosu TL'dir.

Cemal Akça, Halim Önatlı ile beraber 2010 yılında eşit pay ile sorumlu oldukları TL sermayeli ve 5 yıllık bir adi ortaklık sözleşmesine dayanarak Rodin Hills isimli bir mağaza kurmuştur. Bu mağazada genç kıyafetleri satılmaktadır.

180 Yukarıdaki bilgiler ışığında, Akça Ailesi'nin tek başlarına kontrol ettikleri Genç Akçalar'ın yanı sıra Cemal Akça'nın ortaklığına bağlı olarak Okulcu firması aracılığıyla da okul kıyafeti satışı gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Genç Akçalar'ın 2009 yılı satışları içerisinde okul kıyafetlerinden elde edilen gelir önemli bir kalem oluşturmuştur. Son

10-75/1537-591

olarak Kılıç Ailesi'ne benzer şekilde Akça Ailesi'nin de okul kıyafeti satışlarını Okulcu firmasının kurulması sonrasında da devam ettirdiği anlaşılmıştır.

I.1.4. Ömer Faruk Polat

190 Okulcu firmasının bir diğer kurucu ortağı olan Ömer Faruk Polat'ın anne ve babası Mustafa Polat ve Nazmiye Polat'ın ortak olduğu Mustafa Polat-Sümer Satış Mağazası (Sümer Mağazası) manifatura, konfeksiyon ve saraciyeye alanında faaliyet göstermektedir. Sümer Mağazası Polat Ailesi kontrolündedir.

Sümer Mağazası'nın 2009 yılı cirosu TL'dir. Okul kıyafeti satışı da gerçekleştiren şirket bu iş alanından 2009 yılında TL gelir elde etmiş durumdadır. Dolayısıyla okul kıyafeti satışı Sümer Mağazası'nın 2009 yılı cirosunun %..... oluşturmaktadır.

200 Kılıç Ailesi ve Akça Ailesi'ne benzer şekilde Polat Ailesi de tek başına kontrol ettikleri şirketleri aracılığıyla okul kıyafetleri pazarında Okulcu haricinde de faaliyet göstermekte olup bu faaliyetleri Okulcu'nun kurulması sonrasında da devam etmiştir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Ürün pazarının tespitinde tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal ve hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmakta, ayrıca tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilebilmektedir.

210 Genel olarak hazır giyim sektörü içerisinde tüketici gözündeki kullanım farklılıklarından hareketle erkek, kadın ve çocuk giyim, kadın iç çamaşırı gibi ayrı ilgili ürün pazarları belirlenmesi mümkündür. Fakat talep ikamesine eşdeğer etkisi olduğu durumlarda arz ikamesi de pazar tanımlanmasında dikkate alınabilecektir. Bu çerçevede hazır giyim sektöründe faaliyette bulunan teşebbüsler açısından, belirli bir giyim türünden diğerine geçişte önemli oranda yatırım gerekliliğinin bulunmaması teşebbüslerin üretimlerini kısa sürede diğer giyim türlerine kaydırabilmeleri sonucunu doğurmaktadır.

220 Hazır giyim sektöründe talep ikamesi yönünden yapılan değerlendirmede okul kıyafetlerinin tüketici gözünde başlı başına bir pazar oluşturduğu kanaati oluşmuştur. Zira özellikle okul kıyafetleri zorunlu bir tüketici ihtiyacını temsil etmekte hatta bu noktada tüketici herhangi bir tercih yapma imkânına bile sahip olamamakta ve okulun belirlediği kıyafeti kullanmak zorunda bırakılmaktadır. Bu bakımdan diğer hazır giyim ürünlerinden farklı olarak okul kıyafetlerinde marka, model gibi değişkenler talep üzerinde çok etkili olamamaktadır. Yine okul kıyafeti satışları yılın belli bir döneminde yoğunlaşmakta dolayısıyla üreticilerin de planlamalarını bu dönemi dikkate alarak yapmaları gerekmekte olup okulların açılması ardından okul kıyafeti talebi ciddi ölçüde azalmaktadır.

230 Okul kıyafetleri açısından talep ikamesinin pazar tespitinde arz ikamesine göre daha belirleyici olması ve okul kıyafetlerinin kendine has özellikleri dikkate alındığında dosya konusu işlem bakımından ilgili pazar “*okul kıyafetleri*” olarak belirlenmiştir.

1.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Coğrafi pazar teşebbüslerin mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeteri derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgeleri kapsamaktadır.

240 Okulcu firmasının faaliyeti Manisa ile sınırlıdır. Okul kıyafeti satacak firmaların il kapsamında yer alan okulların belirlediği standartları göz önünde bulundurarak pazara ürün sundukları da dikkate alındığında ilgili coğrafi pazar “*Manisa*” olarak belirlenmiştir.

1.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

1.3.1. Elde Edilen Bilgi ve Bulgular

250 Önaraştırma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemede raportörlerce Okulcu şirket müdürleri ve ortakları Mehmet Baki Kılıç ve Ömer Faruk Polat ile görüşülmüştür. Görüşme sırasında Mehmet Baki Kılıç ve Ömer Faruk Polat Okulcu’nun tamamıyla bağımsız bir şirket olduğunu, tek faaliyetini okul kıyafetinin toptan ve perakende satışının oluşturduğunu, tekstil pazarının başka bir alanında faaliyet göstermeyi düşünmediklerini, okul kıyafeti işinin çok ciddi bir takip gerektirdiğini, ürünlerin imalatçının rafında hazır bulunmasının mümkün olmadığını, bu bakımdan ürünlerin sipariş üzerine yaptırıldığını, Milli Eğitim Bakanı’nın bu sene okul kıyafetlerinin serbest bırakılacağı yönünde açıklama yapmasının sektöre girişi olumsuz etkilediğini dile getirmiştir. Ortakların da belirttiği üzere, Okulcu tarafından perakende satışın yanı sıra toptan satış da gerçekleştirmekte olup, Akhisar’a, Saruhanlı’ya, Kırkağaç’a ve Manisa’da iki yere (Tuğba Giyim, Arslanlar Ucuzluk Pazarı) toptan satış yapılmıştır.

260 Okulcu tarafından kıyafeti satılan okullar 120 civarında olup Manisa’daki tüm okulların üniformaları Okulcu mağazasında satışa sunulmaktadır. Mehmet Baki Kılıç ve Ömer Faruk Polat bu okulların üniformalarının sadece kendileri tarafından satılmadığını, Tuğba Giyim, Afacan Tekstil, Migros, LC Waikiki, Arslanlar Ucuzluk Pazarı ve Tanış isimli firmaların da okul üniforması sattığını belirtmiştir. Okulcu’nun pazarda öne çıkmasının sebebi ortaklarca bütün okulların kıyafetlerini satmaları ile açıklanmıştır.

270 Ortaklar bu pazarda hiçbir zaman için eldeki okul kıyafetini bitirmenin mümkün olmadığını bu nedenle bir sonraki sene tekrar aynı kıyafetleri satmak durumunda kalındığını bir bakıma bu işe girince bırakmanın mümkün olmadığını, bunun da yatırım maliyetini yükselttiğini, o kadar ki tüm okulların kıyafetlerinin bulundurulması halinde maliyetin 1 milyon TL’yi bulduğunu, bu maliyeti karşılamanın zor ve riskli olması nedeniyle de bu işe üç ortakla girdiklerini ifade etmişlerdir. Okulcu’nun tüm sene boyunca sadece okul kıyafeti satan ve bütün okulların kıyafetlerini satan tek firma olduğu da belirtilmiştir.

10-75/1537-591

280 Öneriştirma kapsamında 14.10.2010 tarihinde Sümer Mağaza'sı sahibi Mustafa Polat ile de görüşülmüştür. Mustafa Polat 15 senedir okul kıyafeti satışı gerçekleştirdiğini, bu sektörde faaliyet gösteren bir firmanın sezon sonunda elinde çok fazla ürün kaldığını, bu nedenle kalan ürünleri bitirerek piyasadan çıkmanın yaklaşık 4 seneyi bulduğunu, yaklaşık olarak 70-80 okulun kıyafetlerini sattıklarını, ürünlerin bir kısmını İzmir'den bir kısmını İstanbul'dan aldıklarını ve nereden ucuza bulurlarsa oralardan mal tedarik ettiklerini, mağazalarında okul kıyafeti dışında bay, bayan, çocuk kıyafeti, gelinlik, ayakkabı gibi ürünlerin satışının yapıldığını dile getirmiştir.

290 Manisa'da Okulcu haricinde okul kıyafeti satışı yapan Tuğba Giyim'in sahibi Mahmut Altınkaynak ile 14.10.2010 tarihinde yapılan görüşmede kendisinin sadece çevrelerindeki birkaç okulun kıyafetlerini sattığı, okul kıyafetlerini de Okulcu'dan aldıkları, okul kıyafetlerinin stokta kalması nedeniyle yatırım gerektirdiği ifade edilmiştir. Okul kıyafeti satışı yapan bir diğer mağaza olan Arslanlar Ucuzluk Pazarı sahibi ile yapılan görüşmede ise sadece üç okulun formalarını sattıkları, merkezdeki okulların kıyafetlerini satmadıkları, Okulcu'dan mal almalarının yanı sıra İzmir'de kendilerinin de forma diktirdiği belirtilmiştir.

1.3.2. Okul Formaları Fiyatları

Okulcu, Palet Giyim, Genç Akçalar ve Sümer Mağazası'nın satışlarının kesiştiği okul kıyafetlerinin fiyatları aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir:

Tablo 2: 2010 Yılı Okul Kıyafeti Fiyatları (TL)

Okul	Okulcu	Palet Giyim	Genç Akçalar	Sümer Mağazası
İlköğretim Okulları				
23 Nisan Ulusal Egemenlik İ.Ö.O	96	94	94	102
Ahmet Tütüncüoğlu İ.Ö.O.	96	90	89	90
Akşemseddin Yatılı İ.Ö.O	101	110	110	105
Atatürk İ.Ö.O.	96	95	95	95
Avni Gemicioğlu İ.Ö.O.	96		100	95
Cemal Etgün İ.Ö.O.	96	90	95	90
Cumhuriyet İ.Ö.O	96	90	90	95
Çağatay Uluçay İ.Ö.O.	100	100	100	
Dr. Ö. Faruk Meriç İ.Ö.O.	96	98	95	95
Hafsa Sultan İ.Ö.O.	81	75	85	85
İstiklal İ.Ö.O.	96	100	95	
Mehmet Suphi Egemen İ.Ö.O.	96	102	95	100
Mesir İ.Ö.O.	96	90		
Organize Sanayi İ.Ö.O.	96	90		102
Şehitler İ.O	96	95	100	95
Şehzadeler İ.Ö.O.	105			110
Taytanlı İlhan İ.Ö.O.	102			110
Üzümcüler İsa Artunç İ.O.	96	96	90	95
Vakıfbank-Türkbirliği İ.Ö.O.	116	115	100	
Vicdan Karaosmanoğlu İ.Ö.O.	96			100
Ahmet Ferit Giritligil İ.Ö.O.	96	98	100	90
Çavuşoğlu İ.Ö.O	60			65
Muradiye Atatürk Ayser-Kani Çelikel İ.Ö.O.	96	95		

10-75/1537-591

Osmancalı İ.Ö.O.	96	95	95	95
Üçpınar Yıldızhanım İ.Ö.O.	96	90		85
Yağcılar Nebahat Ölmezoğlu İ.Ö.O.		60	60	65
Yeniköy Atatürk İ.Ö.O.	102			100
Liseler				
Anadolu Öğretmen Lisesi	130		125	135
Fatih Anadolu Lisesi	130	120		
Dündar Çiloğlu Anadolu Lisesi	132		135	
Hasan Türek Anadolu Lisesi	127			120
Cumhuriyet Anadolu Lisesi	127			120
Manisa Lisesi	127	120	130	118
Mehmet Akif Ersoy Lisesi	105	110		98
Halit Görgülü Lisesi	105			100
Muradiye Lisesi	127	120	118	120
Manisa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	105			110
Manisa Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	130			125
İsmet İnönü Kız Teknik ve Meslek Lisesi	105			112
Manisa İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	117	120	120	125
Merkez Ticaret Meslek Otel. ve Tur. Mes. Lis.	105	115	105	
Manisa Anadolu İmam Hatip Lisesi	127		125	130
TBMM 85. Yıl Çok Programlı Lisesi	105			110
Osmancalı Çok Programlı Lisesi	127	120	125	130

300 Kaynak: Teşebbüsler

Tablodan anlaşıldığı üzere tarafların satışları birçok okul kıyafetinde kesişmekte ancak fiyatlarda bir birliklilik gözlenmemektedir.

Taraflardan ayrıca 2009 yılında Genç Akçalar, Sümer Mağazası ve Palet Giyim'in okul kıyafeti fiyatları istenmiştir. İlköğretim ve lise kıyafeti özelinde verilen fiyatlar tahmini ortalama rakamları ifade edecek şekilde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3: 2009 Yılı Okul Kıyafeti Fiyat Aralıkları (TL)

Okul	Palet Giyim	Genç Akçalar	Sümer Mağazası
İlköğretim	20-85 TL arası	15-85 TL arası	15-90 TL arası
Lise	60-110 TL arası	55-115 TL arası	50-115 TL arası

310

2009 yılına ait veriler fiyat aralığını gösterir şekilde sağlandığından, karşılaştırma açısından 2010 yılı verilerinin de hangi aralıkta olduğu lise ve ilköğretim başlıklarında çıkarılmıştır.

Tablo 4: 2010 Yılı Okul Kıyafeti Fiyat Aralıkları (TL)

Okul	Okulcu	Palet Giyim	Genç Akçalar	Sümer Mağazası
İlköğretim	60-116 TL arası	60-115 TL arası	60-110 TL arası	65-110 TL arası
Lise	105-132 TL arası	110-120 TL arası	105-135 TL arası	98-135 TL arası

Karşılaştırmanın 2009 yılından 2010 yılına üniformaları değişmeyen okullar açısından yapılması en uygun yol olmasına rağmen eldeki veriler çerçevesinde fiyat aralıklarındaki yükseliş dikkat çekmektedir.

320

I.3.3. Okulcu'nun Niteliği

Okulcu 9.2.2010 tarihinde okul üniforması da dahil olmak üzere tekstil pazarında faaliyet gösteren üç rakip arasında eşit ortaklık payı ile kurulmuştur. Bu bakımdan ilk olarak 1997/1 sayılı Tebliğ bakımından Okulcu'nun ortak girişim niteliğinin sorgulanması gerekmektedir.

330 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendine göre; "*Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve mal varlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint venture)*" teşebbüsler arası birleşme ve devralma olarak kabul edilmektedir.

Bu tanım çerçevesinde bir ortak girişimin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bir birleşme ve devralma sayılabilmesi için aşağıda sayılan üç unsurun birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir:

- ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması,
- 340 • ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması,
- ortak girişimin, taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisinin olmaması, bir başka deyişle rekabetçi davranışların koordinasyonuna yol açmaması.

I.3.3.1. Ortak Kontrol

Bir teşebbüsün ortak girişim olarak nitelendirilebilmesi için öncelikle teşebbüsü oluşturan ana şirketlerin teşebbüs üzerinde ortak kontrolünün varlığı aranmaktadır. Ortak kontrol, iki veya daha fazla teşebbüsün bir teşebbüsün karar alma sürecinde belirleyici etkiye sahip olması halidir. Ortak kontrol, veto haklarının kullanılması, oylamalarda ortak hareket edilmesi ya da fiili kontrole sahip olunması gibi çeşitli yollarla sağlanabilir.

Önaraştırmanın tarafı Okulcu firmasının üç hissedarının şirket sermayesinde eşit paya sahip oldukları görülmektedir. Şirketin yönetim ve karar alma süreçleri incelendiğinde, her üç ortağın da 10 yıl süre ile şirketi temsil ve ilzama yetkili müdür olarak atandığı, bu durumda her üç hissedarın da şirketi bağlayıcı sözleşmeler yapma yetkisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

360 Öte yandan şirket ana sözleşmesine göre şirkete yeni ortak kabul edilmesi ve şirket ana sermayesinin artırılması kararları alınırken ortaklar kurulunun %100 katılımı ve olumlu oyu aranmaktadır. Bunlar dışındaki kararların nasıl alınacağına ilişkin şirket ana sözleşmesinde herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6762 sayılı Kanun) ilgili hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

6762 sayılı Kanun'un 536. maddesine göre 20 kişiden az ortaklı limited şirketlerde kararlar ödenmiş sermayenin yarısından fazlasını temsil eden ortakların olumlu oyuyla alınabilecektir. Şirket ortaklarının sermayeye katılım oranlarına göre, her üç ortağın

10-75/1537-591

370 %33,33 oranında pay sahibi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, iki ortağın sermaye miktarının toplamının 6762 sayılı Kanun tarafından aranan çoğunluğu sağlayacağı anlaşılmaktadır. Yine 6762 sayılı Kanun'un 513. maddesine göre şirket ana sözleşmesinin değiştirilebilmesi için sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların katılımı gerekmektedir. Buna göre Okulcu'nun ana sözleşmesinde değişikliğe gidilmek istenmesi halinde üç hissedardan ikisi bu değişikliği yapabilecektir. Üçüncü hissedarın bu konuda belirleyici etki kullanma yetkisi bulunmamaktadır.

380 Sonuç olarak şirket ortaklarından herhangi ikisi üçüncü ortağın olumlu oyuna ihtiyaç olmadan şirket hakkında önemli kararları (sermaye artırım ve yeni ortak kabulü dışında) alabilecektir. Ana sözleşmede ortaklara belirleyici etki kullanma hakkı veren herhangi bir başka hüküm de yer almamaktadır. Ana teşebbüslerin karar alma sürecinde müşterek etkilerinin olmadığı anlaşılan bu durumda ortak kontrolün varlığından söz edilemeyecektir.

1.3.3.2. Bağımsız İktisadi Varlık Olma

390 Ortak girişimin iktisadi bağımsızlığının ölçütü, kendi pazarında bağımsız bir aktör olarak davranıp davranmadığı ile ilgilidir. Bu değerlendirmede ilk olarak, ortak girişimin araştırma-geliştirme, ortak satış, üretim gibi ana teşebbüslerin sadece bazı fonksiyonlarını yerine getirdiği tespit edilirse, ortak girişim bağımsız bir iktisadi varlık, bir başka deyişle tam işlevsel olarak kabul edilmemektedir.

400 Okulcu ana sözleşmesi gereği her türlü bay, bayan ve çocuk giyim eşyası, okul formaları, konfeksiyon, bijuteri, parfümeri, kavafiye-çanta emtiaları ve muhtelif çeyiz ve hediyelik eşyaların alımı toptan ve perakende satımı, imalatı, pazarlaması alanında faaliyet göstermek amacıyla kurulmuştur. Ana sözleşmesine dayanarak şirketin kurucu ortaklarının faaliyetlerine yardımcı olacak belirli bir fonksiyonu gerçekleştirmeye yönelik olarak değil, pazarda üretimden perakende/toptan satışa kadar olan tüm fonksiyonları yerine getirmeye yönelik olarak kurulduğu söylenebilecektir. Okulcu mevcut durumda sadece okul eşyalarının üretimi ve toptan/perakende satışı ile ilgilenmektedir. Okulcu satışını yaptığı kıyafetlerin %... kendisi üretmekte, Manisa ve İzmir menşeli ... firmanın yanı sıra ortaklarının tek başına kontrol ettiği şirketler olan Sümer Mağazası, Palet Giyim ve Genç Akçalar'dan da mal tedarik etmektedir. Ürünlerini piyasadan tedarik eden ya da kendisi üreten Okulcu, perakende satışın yanı sıra diğer okul forması satan teşebbüslere toptan satış da gerçekleştirmektedir. Bu bakımdan Okulcu'nun, kurucu ortakların faaliyetlerinin bir fonksiyonunu (dağıtım, pazarlama, üretim...) gerçekleştirmeye yönelik değil, faaliyetlerinin bir bölümüne (okul kıyafeti satışı) ilişkin tüm fonksiyonları gerçekleştirmeye yönelik olarak kurulduğu kanaati oluşmuştur.

410 Bağımsızlık koşulunun bir diğer unsuru ortak girişimin anlaşmada yer alan ticari faaliyetlerini sürekli bir biçimde yürütebilmesi için, günlük faaliyetlerini sürdüren bir yönetime; mali, personel, taşınır ve taşınmaz malvarlıklarını da içeren yeterli kaynaklara sahip olması gerekliliğidir. Okulcu ana sözleşmesine göre sermaye ile kurulmuştur. Ortaklar ile yapılan görüşmede tüm okulların üniformalarının bulundurulmasının maliyeti 1.000.000 TL olarak tahmin edilmiş ve Okulcu'nun tüm okul üniformalarını bulundurduğu dile getirilmiştir. Hatta Okulcu'nun 2010 yılı içindeki toplam alımları Bu bakımdan

10-75/1537-591

Okulcu'nun tüm okulların formlarını satışa sunabilmek şeklindeki pazar stratejisini gerçekleştirmek konusunda sermaye yeterliliği şüphe uyandırmaktadır. Ancak şirketin mal teminini sermayesi dışında finanse etmesi mümkün olduğundan burada önemli olanın amaçları çerçevesinde faaliyeti için gerekli ürün tedarikini sağladığıdır. Şirket Okulcu adı altındaki mağazada, okul döneminde 13; mevcut durumda ise 5 personel ile çalışmaktadır. Bu bakımdan Okulcu ticari faaliyetlerini sürekli bir biçimde yürütebilecek kaynaklara sahip gözükmemektedir.

Ortak girişimin bağımsız bir varlık olarak ortaya çıkabilmesi için ticari kararlarını özgürce alabilmesi de gerekmektedir. Bu unsur ortak girişimin pazar stratejilerini kurucularından bağımsız olarak belirleyebilmesini ifade etmektedir. Ortak girişimin ticari faaliyetlerinin büyük bir kısmını kurucu şirketlerle gerçekleştirmesi ya da kurucu şirketlerin ortak girişimle aynı pazarda veya alt/üst pazarlarda faaliyet göstermesi halinde, ortak girişimin ticari politikalarını bağımsızca belirlemesi söz konusu olamayabilecektir.

Mehmet Baki Kılıç ile yapılan görüşmede Palet Giyim'in 20 yıldır, Mustafa Polat ile yapılan görüşmede kendilerinin 15 yıldır, Genç Akçalar'ın ise 10 yıldır okul kıyafeti satışı yaptıkları belirtilmiştir. Okulcu'nun yönetimi bütünüyle aynı zamanda şirket müdürleri olmaları dolayısıyla ortaklarca yürütülmekte olup Mehmet Baki Kılıç'ın kendisi, Ömer Faruk Polat'ın ve Cemal Akça'nın babası diğer şirketleri aracılığıyla bu pazarda uzun yıllardır faaliyet gösterir durumdadır. Okul kıyafetleri satışlarının tarafların cirolarının önemli bir kısmını oluşturduğu da dikkate alındığında halen kendi şirketleri altında okul kıyafeti satışına devam eden ortaklar aracılığıyla Okulcu'nun yönetilmesi, bu şirket altındaki ticari kararların tarafların faaliyetlerinden bağımsız olarak alındığı konusunda ciddi şüphe uyandırmaktadır. Zira tarafların ticari ilişkilerinin kapsamı büyüdükçe bağımsız biçimde rekabet etme istekleri de azalabilmektedir.

Ana şirketlerin alt ya da üst pazardaki belirgin varlığı, ortak girişimin tam işlevsel olup olmadığı bakımından dikkate alınması gereken bir faktördür. Zira ortak girişim ve ana şirketler arasındaki önemli miktardaki alım-satım ilişkileri, ortak girişimin ticari kararlarını almada ekonomik olarak özgür olup olmadığını belirleyecek konumdadır. Tablo 5'te Okulcu, Genç Akçalar, Sümer Mağazası ve Palet Giyim'in sağlayıcılarına yer verilmektedir:

Tablo 5: Tarafların Sağlayıcıları

Okulcu	Palet Giyim	Genç Akçalar	Sümer Mağazası

10-75/1537-591

460 Tabloda italik olarak gösterilen sağlayıcılar tarafların ortak olarak mal tedarik ettikleri sağlayıcıları ifade etmek de olup tarafların önemli sayıda ortak sağlayıcıları olduğu görülmektedir. Ancak sağlayıcılar konusunda en önemli nokta Okulcu'nun Sümer Mağazası, Palet Giyim ve Genç Akçalar'dan mal tedarik ettiği. Okulcu'nun 2010 yılı toplam alımları ... TL olup, bu alımların %..... Palet Giyim'den; %... Sümer Mağazası'ndan; %... Genç Akçalar'dan gerçekleştirilmiştir. Bu bakımdan Okulcu toplam alımlarının %... ortaklarından sağlamıştır. Dolayısıyla Okulcu'nun ana teşebbüsler ile önemli oranda tedarik ilişkisi bulunmakta, bu da ticari kararların başlı başına Okulcu tarafından belirlenmesi konusunda tereddüde yol açmaktadır.

Bildirime konu işlemde bağımsızlık unsurunun sağlanıp sağlanmadığının tespiti için, ortak girişimin faaliyet göstereceği süre de değerlendirilmelidir. Ortak girişimin özel bazı durumlar (işletme sermayesinin erimesi, iflas, vb.) haricinde "kısa bir süre" sonra ana şirketler tarafından feshedilmemesi, bu şirketin özerk olduğu kanaatine yol açmaktadır. Okulcu'nun Ana Sözleşmesi'nde, şirketin 99 yıllık bir süreyle kurulduğuna ilişkin bir hüküm bulunduğundan, şirketin bağımsızlığın süre ile ilgili söz konusu unsuru sağladığı görülmektedir.

470 Yukarıdaki tespitler çerçevesinde, Okulcu'nun pazarda bir şirketin faaliyeti için gerekli tüm fonksiyonları gerçekleştirmek üzere uzun süreli kurulmuş olmasına rağmen taraf teşebbüslere olan bağımlılığı dolayısıyla ilgili pazarda bağımsız bir iktisadi varlık olarak faaliyet göstereceği konusunda ciddi şüpheler ortaya çıkmaktadır.

1.3.3.3. Rekabetçi Davranışların Koordinasyonuna Yol Açılmaması

480 Tarafların ortak girişimin faaliyet gösterdiği ilgili ürün pazarında aktif olmamaları, ana teşebbüslerden sadece birinin ilgili ürün pazarındaki faaliyetlerine devam etmesi ya da ana teşebbüslerin ortak girişimin faaliyet göstereceği ilgili ürün pazarındaki tüm faaliyetlerini ortak girişime devretmeleri hallerinde, bağımsız teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonu riski bulunmadığı kabul edilmektedir.

Okulcu firmasının her üç ortağı da okul üniforması satışlarını şirketin kurulması sonrası da devam ettirmektedir. Taraflardan elde edilen bilgilere göre Sümer Mağazası, Genç Akçalar ve Palet Giyim'in bu sene içinde Okulcu'ya yaptıkları toptan satış, perakende satışları ve ellerinde kalan tahmini stok miktarına Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Tarafların 2010 yılı Okul Kıyafetleri Satışı ve Stok Miktarı (TL)

	Palet Giyim	Genç Akçalar	Sümer Mağazası
Okulcu'ya Yapılan Satışlar			
Perakende Satışlar			
Stok			

490 Tablodan anlaşıldığı üzere, Okulcu'nun faaliyete başladığı 2010 senesi içinde ortakların üçü de büyük ölçüde Okulcu'ya toptan satış yapmanın yanı sıra perakende satış da gerçekleştirmiş olup ellerinde önemli oranda stok bulundurmaktadır. Ortaklardan edinilen bilgilere göre, Mehmet Baki Kılıç Palet Giyim'de bu sene yapılan okul kıyafeti satışlarının sınırlı olduğunu, Mustafa Polat ise bu pazardan çıkmanın 4 yıl gibi bir süre alacağını dile getirmiştir. Genç Akçalar ise 2010 yılında Okulcu ile aynı pazarda faaliyet göstermesine rağmen mevcutta bulunan perakende mağazasını kapattığı için okul kıyafeti işini perakende olarak yapmayacağını belirtmiştir. Tarafların ellerindeki stok miktarı da dikkate alındığında her üç ortağın okul kıyafeti pazarındaki faaliyetleri Okulcu dışında devam edecek gözükmemektedir.

500 Dolayısıyla, Okulcu ortaklarının hepsinin okul kıyafeti satışı gerçekleştiriyor olmalarından hareketle Okulcu'nun kuruluşu ortaklar arasında rekabetçi davranışların koordinasyonuna yol açabilecektir.

Sonuç olarak Okulcu'nun 1997/1 sayılı Tebliğ uyarınca bir ortak girişim olmadığı ve Okulcu'nun 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

1.3.4. Okulcu'nun Faaliyetlerinin Rakipler Arasındaki İşbirliği Açısından Değerlendirilmesi

510 Pazarın aynı seviyesinde faaliyette bulunan gerçek veya potansiyel rakip olarak nitelendirebilecek teşebbüsler arasında oluşturulan yatay işbirliği anlaşmaları çok geniş bir alanı kapsamaktadır.

Yatay işbirliği anlaşmaları fiyat tespiti, arz miktarının belirlenmesi, pazar veya müşteri paylaşımı, pazar gücünün doğmasına zemin hazırlanması, pazarda giriş engelleri yaratılması ve potansiyel rekabet ihtimalinin ortadan kaldırılması gibi rekabeti kısıtlayıcı etkiler ortaya çıkarabilmektedir. Rekabeti kısıtlayıcı etkileri karşısında, yatay işbirliği anlaşmaları pazara yeni bir oyuncunun girmesini sağlamaları, ölçek ve kapsam ekonomilerine yol açmaları, etkinliği artırmaları (risk paylaşımı ve maliyetlerin azalması), teknoloji ve bilginin transferini kolaylaştırmaları, yeni pazarlara erişimdeki sorunları azaltmaları, ürünlerin standart ve kalitelerini iyileştirmeleri gibi bazı ekonomik faydalar da sağlamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olan yatay işbirliklerinin değerlendirilmesinde işbirliğinin oluşturduğu yararlı etkilerin göz önünde bulundurulması gerekmekte; rekabetçi sürece zarar veren etkileri ile karşılaştırıldığında olumlu etkileri fazla olan anlaşmaların rekabetten beklenen faydanın elde edilmesini teminen 4. maddenin öngördüğü yaptırımlardan muaf tutulması mümkün olmaktadır.

520 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sıralanan koşulların tamamını sağlamak kaydıyla rakip üç ortağın Okulcu aracılığıyla okul kıyafetleri pazarındaki faaliyetlerine muafiyet tanınabilecektir.

530 İlgili pazarın yapısı, anlaşma ile hedeflenen etkinliğe daha az sınırlayıcı bir yöntemle ulaşılabileceği, varılmak istenen hedef için rekabetin sınırlandırılmasının gerekliliği, pazar gücünün ortaya çıkması ve nihai olarak tüketicilerin sağladığı faydalar gibi unsurlar bu değerlendirme esnasında dikkate alınan genel kriterlerden bazılarıdır.

540 Şikâyete konu Okulcu hali hazırda birbirleriyle ve Okulcu ile aynı pazarda faaliyet gösteren üç rakip teşebbüs arasında kurulmuştur. Taraflar Okulcu'nun kurulma amacını sadece okul kıyafeti satışı gerçekleştirmek, stok maliyetinin yüksek olduğu ve pazardan çıkışın belirli bir süre aldığı okul üniforması satışlarında daha profesyonel bir anlayış ile hareket edebilmek bakımından riski paylaşmak ve maliyetleri azaltmak, Manisa genelinde tüm okulların kıyafetlerini aynı mağazada müşteriye sunabilmek ve müşteriye yılın 12 ayı hizmet vermek şeklinde açıklamışlardır.

550 İleri sunulan bu amaçlara ulaşılması ancak sadece okul kıyafeti satışı yapan bir şirketin kurulması ile mümkün görülmüş olmakla beraber üç ortağın hala kendi başlarına kontrol ettikleri şirketler aracılığıyla okul kıyafeti satışı gerçekleştirmesi dikkat çekmektedir. Taraflar stok maliyetlerini azaltmak açısından ellerindeki tüm malları Okulcu firmasına devretmek yerine hem Okulcu'ya satış yapmakta hem de perakende satış gerçekleştirmektedir. Bu bakımdan riski Okulcu'da ortak olarak paylaşan firmalar aynı zamanda hala kendi mağazalarında satış yaparak bir kısım stok maliyetine ve riske katlanmaktadır.

560 Okul kıyafetlerinin 12 ay boyu satışa sunulmasından tüketici kısıtlı bir fayda elde edebilecektir. Zira okul kıyafetlerinde tüketici alışverişini okulların açıldığı belirli bir döneme yöneltmekte, o dönem haricinde talep çok ciddi oranda azalmaktadır. Tüketici yoğun dönem haricinde istisnai hallerde okul üniformasına ihtiyaç duyabilecektir. Bu nedenle tüketiciye tüm yıl boyu hizmet vermenin bu pazarda tüketici açısından anlaşmanın rekabeti olumsuz etkileyen yönlerini bertaraf edecek şekilde bir fayda sağladığı kanaati oluşmuştur.

Velilerin okulun belirlediği formayı satın alma zorunluluğu dikkate alındığında, mağazada ürün çeşitliliği bulunmasının tüketici açısından bir öneminden bahsetmek mümkün gözükmemektedir.

570 Okulcu'nun büyük hacimli alım yapması dolayısıyla ürün tedarikinde maliyet avantajına sahip olduğu dile getirilse de bu maliyet avantajı karşısında Okulcu'nun bir maliyet dezavantajı taşıdığı da söylenebilir. Diğer tekstil faaliyetleri yanı sıra okul kıyafeti satışı da yapan firmalar satışın yapıldığı yoğun dönemin ardından ellerinde kalan malı stoka kaldırmakta, rafları diğer ürünler ile doldurmaktadır. Diğer yandan Okulcu malları raflarında tutmaya devam etmekte, satışların çok azaldığı dönemde mağazanın personel, elektrik, telefon gibi giderlerine katlanmaya devam etmektedir. Bunun yanı sıra Okulcu'nun 2010 fiyatları ile, Palet Giyim, Genç Akçalar ve Sümer Mağazası'nın 2009-2010 yılı fiyatları için yukarıda yer verilen bilgiler dahilinde Okulcu'nun kurulması sonrasında okul kıyafeti fiyatlarında bir düşüş olduğu söylenememektedir. Dolayısıyla tarafların bahsettiği gibi bir maliyet avantajı varsa bu maliyet avantajı tüketiciye yansıtılmış gözükmemektedir.

580 Yatay işbirliği anlaşmalarının değerlendirilmesinde teşebbüslerin sahip olduğu pazar payı ve o pazarın yapısı da son derece önemlidir. Manisa ilinde okul kıyafetleri pazarında teşebbüslerin pazar payı bilgilerine ulaşılacakla beraber 2010 yılı itibarıyla Okulcu, Genç Akçalar, Sümer Mağazası ve Palet Giyim haricinde okul kıyafeti satışı yapan çok

az sayıda firma olduğu söylenebilir. Taraflarla yapılan görüşmede Tuğba Giyim, Afacan Tekstil, Migros, LC Waikiki, Arslanlar Ucuzluk Pazarı ve Tanış isimli firmaların da okul üniforması sattığı belirtilmiştir. Bu teşebbüslerden Tuğba Giyim ve Arslanlar Ucuzluk Pazarı ile yapılan görüşmelerde kendilerinin etraflarındaki birkaç okulun kıyafetini sattığı hatta Tuğba Giyim'in bu kıyafetleri de Okulcu'dan aldığı anlaşılmıştır. Bu bakımdan Manisa ilinde mevcut durumda okul kıyafetleri satışlarının çok önemli bir kısmının Okulcu ve ortakları tarafından yapıldığı kanaatine varılmıştır.

590

Pazara hazır giyim olarak yaklaşıldığında önemli bir giriş engelinden söz etmek mümkün değilken okul kıyafeti özelinde pazarın yapısı farklılaşmaktadır. Zira okul kıyafeti pazarında tarafların da ifade ettiği üzere stok maliyeti ön plana çıkmakta ve talep belli bir dönemde toplanmaktadır. Bu sene içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarda serbest kıyafet uygulamasına yönelik açıklamaları da firmaların faaliyetlerini olumsuz etkilemiş hatta Okulcu ortakları teşebbüsü kurmalarında bu açıklamaların etkili olduğunu dile getirmiştir. Her ne kadar hazır giyim pazarında faaliyet gösteren her teşebbüs çok kolay bir şekilde okul kıyafeti pazarına girebilecekken, bu pazarın kendine özgü dinamikleri teşebbüsler açısından pazara girişin tercih edilebilirliğini önemli ölçüde olumsuz etkilemekte ve pazarda olan teşebbüsler de Okulcu'nun mevcut rakipleri dikkate alındığında büyük bir ölçekte bu pazara girmemektedir.

600

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, Okulcu'nun faaliyetlerine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınması mümkün değildir.

Okul kıyafetleri sürekli yenilenen bir ihtiyaç olmadığından ötürü hazır giyim piyasası içerisinde nispeten dar bir kapsama sahip olup, kıyafetlerin satışları yılın belirli bir döneminde yoğunlaşmaktadır. Okulların açılmasının yaklaştığı Ağustos-Eylül ayları dışında okul kıyafeti satışlarında ciddi bir azalma yaşanmaktadır. Talebin azaldığı dönemlerde okul kıyafeti satan teşebbüsler açısından kıyafetleri stoklarda saklama gerekliliği olduğundan, bu durum teşebbüslerin stok maliyetlerini artırmaktadır. Stok maliyetlerinin yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarda serbest kıyafet uygulamasına geçileceği açıklamalarının ve bu yönde oluşan beklentilerin okul kıyafeti piyasasını olumsuz etkileyerek, haklarında önaraştırma yürütülen teşebbüsleri piyasada etkinliği sağlama arayışına ittiği anlaşılmaktadır. Ayrıca piyasaya giriş engelinin olmadığı da dosya mevcudundan anlaşılmıştır. Anılan gerekçelerle amacının rekabeti kısıtlamak olmadığı anlaşılan Okulcu'nun faaliyetlerine yönelik olarak bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığı ancak rekabeti kısıtlayıcı etkisi dolayısıyla ihlal oluşturabilecek uygulamaya son verilmesi için taraflara 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

610

620

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,

10-75/1537-591

630 2- Bununla birlikte, dosya konusu uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil edebilecek nitelikte olması nedeniyle, bu uygulamaların sona erdirilmesini teminen 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hakkında inceleme yapılan teşebbüslere görüş bildirilmesi hususunda Başkanlığın görevlendirilmesine

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

(2.12.2010 tarihli ve 10-75/1537-591 sayılı Kurul Kararı'na)
KARŞI OY GEREKÇESİ

Manisa ilinde daha önce tek başına okul üniforması satışı yapan teşebbüslerin 2010 yılında bir araya gelerek Okulcu Tekstil Mefruşat Giyim Elektronik Eşya Kırtasiye Züccaciye ve Mobilya Toptan Parakende Satış ve İnşaat Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Sti. (Okulcu) adında bir şirket kurduğu, ildeki okul üniforması satışlarının sadece bu teşebbüs tarafından yapıldığı, bu nedenle tüm öğrenci velilerinin okul üniforması ihtiyaçlarını Okulcu mağazasından gidermek zorunda kalması sonucu anılan teşebbüsün tekel gücü kullanarak okul üniformalarını fahiş fiyatla satışa sunduğu, bu durumun hem tüketici tercihlerini azalttığı hem de maddi açıdan tüketicileri zor durumda bıraktığı iddiasıyla yapılan birden fazla başvuru üzerine hazırlanan İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 7.10.2010 tarih ve 10-63/1323-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Rekabet uzmanları tarafından yerinde yapılan incelemelerde Mehmet Baki KILIÇ ile yapılan görüşmede Palet Giyim'in 20 yıldır, Mustafa POLAT ile yapılan görüşmede kendilerinin 15 yıldır, Genç Akçalar'ın ise 10 yıldır okul kıyafeti satışı yaptıkları belirtilmiştir. Okulcu'nun yönetimi bütünüyle aynı zamanda şirket müdürleri olmaları dolayısıyla ortaklarca yürütülmekte olup Mehmet Baki KILIÇ'ın kendisi, Ömer Faruk POLAT'ın ve Cemal AKÇA'nın babası diğer şirketleri aracılığıyla bu pazarda uzun yıllardır faaliyet gösterir durumdadır. Okul kıyafetleri satışlarının tarafların cirolarının önemli bir kısmını oluşturduğu da düşünüldüğünde halen kendi şirketleri altında okul kıyafeti satışına devam eden ortaklar aracılığıyla Okulcu firmasının yönetilmesi, bu şirket altındaki ticari kararların tarafların faaliyetlerinden bağımsız olarak alındığı konusunda ciddi şüphe uyandırmaktadır. Zira tarafların ticari ilişkilerinin kapsamı büyüdükçe bağımsız biçimde rekabet etme istekleri de azalabilmektedir.

Palet Giyim İmalat Toptan- Parakende Satışı Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti., Genç Akçalar Tekstil Kumaşçılık Konfeksiyon Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. ve Mustafa Polat-Sümer Satış Mağazası'nın Okulcu Tekstil Met. Giy. Elk. Eşya Kır. San. Tic. Ltd. Sti. çatısı altındaki şikayet konusu faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir işbirliği olduğu iddiası ciddi bulunmalıdır.

Öte yandan tarafların okul kıyafeti pazarındaki faaliyetlerine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınamayacağı görülmektedir. Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalin bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla, Palet Giyim İmalat Toptan- Parakende Satışı Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti., Genç Akçalar Tekstil Kumaşçılık Konfeksiyon Sanayi ve Tic. Ltd. Şti., Mustafa Polat-Sümer Satış Mağazası ve Okulcu Tekstil Met. Giy. Elk. Eşya Kır. San. Tic. Ltd. Sti. hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılarak derinlemesine inceleme yapılması görüşünde olduğumdan Rekabet Kurulu'nun 2.12.2010 tarihli ve 10-75/1537-591 sayılı Kararı'na katılamıyorum.

Doç.Dr.Cevdet İlhan GÜNAY

Kurul Üyesi